

Donizetti vígoperája a nagyszínházban

Újrafőzték a Szerelmi bájitalt

A néhány évvel ezelőtti, gyerekeknek szóló kamarszínházi előadásorozat után *Toronykőy Attila* rendezésében új szereplőgárdával sikerrel tért vissza a nagyszínház színpadára Donizetti népszerű vígoperája, a Szerelmi bájital.

Zenetörténeti közhely: annak ellenére, hogy Donizetti rohammunkában, mindössze két hét alatt komponálta a Szerelmi bájitalt, a vígopera az 1832-es milánói bemutatóján olyan sikert aratott, hogy egymás után harminckétszer játszották telt ház előtt. A forró fogadtatás egyszerre szólt Felice Romani szellemes librettójának és a friss, könnyed muzsikának. A korabeli olasz közönség számára a szinte sorozatban gyártott operák jelentették a legfőbb szórakozást. A műfaj akkoriban egyáltalán nem számított arisztokratikusnak, olyan széles körben kedvelt lehetett, mint ma a könnyűzenei slágerek vagy a televíziós szappanoperák. Donizetti zenéjét ma is meg lehet hallgatni, a Vad angyal valószínűleg néhány év alatt elfelejtik... Persze az is igaz, a Szerelmi bájital a mai közönség számára már nem annyira izgalmas, modern és szórakoztató, mint megszületésekor lehetett, kell egy csöpp naivitás, picit infantilizmus és türelmes nyitottság ahhoz, hogy a kedves, tréfás történetet zavartalanul élvezni tudjuk.

Toronykőy Attila – aki a legkiválóbb magyar operarendező asszisztenseként a gyakorlatban tanulja a szakmát – sokat változtatott az öt évvel ezelőtti már bemutatott produkcióján. A színpadkép a korábbihoz hasonló: az olasz falucska határát bonyolult és drága díszletkonstrukció helyett mobil szénaboglyák jelzik. Mozgatásuk praktikus és szellemes, kivéve a preludio alatt, ahol kissé zavaróan hatnak. A rendező számos új get csempészett az előadásba:

Bátki Fazekas Zoltán (Belcore) és Dér Krisztina (Adina) a kórossal. (Fotó: Schmidt Andrea)

kacagtató, amint Dulcamara a katonaságról beszélve falatozik, és közben egy „katonát” tűz a bicskájára, vagy amikor vidéket boldogító mai népvész módjára szónoki emelvényről handabandázik. Ha az önálló betétszámként fellépő mutatónyosok nem ejtenék el többször is zászlaikat, akkor a dobpergéses, zászlólobogtatásos attrakció is kiváló ötlet lenne. Toronykőy Attila munkáin máskor is érződött kissé Kovalik Balázs hatása, bár absztrakciója kevésbé radikális, és akadnak előadásiban apróbb logikai döccenők. *Juhász Katalin* mutatós új jelmezeket tervezett: Dulcamarát és sleppjét pepitába öltöztette, Adina elegáns piros ruhát kapott, Belcorét és szakaszát te-

repmintás, térdnadrágos egyenruhába bújtatta.

1999 őszén szerződött a társulathoz az Adinaként bemutatkozó *Dér Krisztina*, akinek ez az első abszolút főszerepe Szegeden. Nincs könnyű dolga, mert a közönség nagyobbik része emlékszik még két kiváló elődjére, *Berdál Valériára* és *Vajda Júliára*. Dér Krisztina jól képzett, szép hangú, muzikális és vonzó énekes, aki láthatóan-hallhatóan nagy gondot fordít a zenei perfekcióra. Ám ebben a szerepben egy-egy hibátlanul megoldott koloratúra kevésbé hatásos, mint a könnyedség, a sugárzó nőiesség, a fesztelen színészi játék. Mindehhez színpadi rutin szükséges, például olyan, amilyen a Nemori-

nót éneklő *Berkes János* rendelkezik, aki igazi lírai tenor és évtizedek alatt jól elsajátította a bel canto technikát is. Ezúttal is bizonyította, hogy Nemorino az egyik legjobb szerepe, nagy tapsot kapott a II. felvonásbeli slágerráért. *Gregor József* világklasszis Dulcamara, az ő alakítása jó példa az énekesi-színészi megformálás tökéletes összhangjára. Kisujjában van a szerep, ilyen biztonságérzettel lehet igazán könnyedén komédiázni. A szöveg már régen nem jelent neki gondot, ezért még arra a vakmerőségre is vállalkozik, hogy az egyik jelenetben éneklés közben jóízűen kolbászt falatozzon. Ez újabb humorforrás, ráadásul, hitelessé, köznapian emberivé te-

szi a figurát. Belcorét, a káplánt *Bátki Fazekas Zoltán* karakteres humorral játssza-énekli, *Papdi Erika* szimpatikus, egyszerű Gianetta.

A kórus – karigazgató *Koczka Ferenc* – élvezettel vett részt a játékban, ezúttal különösen a női kar remekelt. Megint jól kamatoznak *Oberfrank Péter* zeneigazgató erényei: a pontosság, a felkészültség, a muzikalitás és a jó értelemben vett alázat. A Szerelmi bájital zenekari szövege inkább csak kíséret, aláfestés, mint önmagában is érdekes muzsika; ezt fel- és elismerve a dirigens és a Szegedi Nemzeti Színház zenekara a szólisták és a kórus eszményi partnere volt.

Hollósi Zsolt

Csonka András nem tűri a skatulyákat

„Drámai színész vagyok”

Csonka András sokoldalú ember: színművész, popénekes és műsorvezető. A főiskola elvégzése óta szabadúszóként dolgozik. Reggelente egy kereskedelmi csatornán műsort vezet, színészként több színházban foglalkoztatják és nemrég jelent meg harmadik lemeze. Tavaly a Szegedi Nemzeti Színházban Zerkovitz népszerű operettjében, a Csókos asszonyban Ibo-lyá Edét játszotta.

– Az előző két lemeze kizárólag slágerfeldolgozásokat tartalmazott, a legújabb folytatja ezt a hagyományt?

– Csak részben. A legutóbbi, Ding-Dong című lemezen a feldolgozásokon kívül hét nekem írt szám is található. Olyan szerzőket kértem fel dalírára, akik a 70-es 80-as évek slágere, pozitív és érzelmegazdag zenei világát meg tudják idézni. Ilyen *Dobrády Ákos*, *Berkes Gábor* és *Malek Miklós* is. A feldolgozásokkal kapcsolatban sokan kérdezik tőlem, hogy miért éppen ezeket a régi, „divatjamúlt” zenéket válogatom össze. Számomra ezek a dalok sokat jelentenek, mindig eszembe juttatnak valamit a gyermekkoromból.

Csonka András: Nagyon szeretem a pozitív és érzelmegazdag zenei világot. (Fotó: Schmidt Andrea)

– A színészek korábban közkedvelt kuplékat, ismert dalokat vagy szanzonekat jelentettek meg a lemezeiken. Manapság mintha ez a műfaj kihalóban lenne, hiszen önnél sem ez dominál.

– Sajnos nem. Ez a lemez nem a klasszikus értelemben vett színészlemez, hanem poplemez. Itt nem színész, hanem popénekes vagyok. A régi színészlemez – mint például a 80-as évek közepén *Udvaros*

*Dorothy*nak vagy *Básti Juli*nak a lemezei – nagy sikerek voltak. Az akkori népszerűséget és keresetséget ma már nem lehetne megismételni. Azóta fordult egyet a világ, ezeket a szanzonekat ma már nem lehetne lemezen eladni. Ha szanzonek szeretnék énekelni, megtehetem előadóestben vagy kávéházban, de nem lemezen. Szeretem és tiszteltem azokat a kollégákat, akik kiállnak a pódiumra, mert nehéz műfaj.

– Önt az ilyen művészi hívások nem foglalkoztatják?

– De igen, csak a lehetőségre várok. Ha valaki tervezne velem egy szanzonestet – boldogan mennék. Nagyon megnehezíti a helyzetet, hogy rendkívül sznob a szakma, szeretik beskatulyázni az embert. Egy ország Picije lehettem a Família Kft-ben, mellette sokat játszottam musicalekben és vígjátékokban. Erre még szakmailag rátettem egy lapáttal, amikor megjelenttem a lemezemet. Bár prózai szanzonek végzetem, utána a rendezők nem bombáztak komolyabb szerepekkel. *Garas Dezső* a főiskolán azt mondta: drámai színész vagyok. Én is így érzem, de nem zavar a dolog. Nyilván előbb vagy utóbb lesznek olyan rendezők, akik szerint hiteles lehetek egy drámai szerepben is, amellet, hogy az Allj meg kislányt! éneklek Kiskundorozsmán.

– Mostanában az egyik kereskedelmi csatorna reggeli műsorában láthatjuk. Hogy érzi magát ebben a szerepkörben?

– Sokat kell még tanulnom, hiszen gyakorta dobnak bennünket mélyvízbe, és kevés az idő a felkészülésre. Nekem is meghatározóak a kamaszkori

példaképeim: *Vitray Tamás*, *Szilágyi János* vagy *Kepes András*. Milyen jó lenne, ha ezek az emberek foglalkoznának velünk! Az általam sokra tartott *Vágó István*hoz rövidesen elmegyek, hogy elmondja rólam a szakmai véleményét.

– Színészként milyen a közérzete?

– Nem túl jó. A főiskola elvégzése óta szabadúszóként dolgozom, ami abból a szempontból jó, hogy nem vagyok köteles elvállalni minden munkát, szabadon válogathatok a lehetőségek között. A művészek nagyon kiszolgáltatott helyzetben vannak. Hiába is tervezek én bármit, ha mások nem terveznek velem. Nem vagyok nagyravágyó: szeretnék folyamatosan dolgozni, és örülnék, ha megkapnám a lehetőséget erre. Nagy siker volt például a tavalyi évadban a Szegedi Nemzeti Színházban a Csókos asszony. Úgy hallottam, jövőre felújítják, boldogan jönnék vissza játszani, mert nagyon szerettem az előadást, és többet találkozhatnék az itt élő nővéremmel. Jelenleg a győri színházban a Hotel Mentholban, valamint Pesten Shakespeare: Ahogy tetszikjében játszom.

Lévay Gizella

Wagner-zenedráma a Filharmónia koncertjén

A walkürök lovaglása

A Filharmónia Fricsay-bérletének ma esti koncertjén kivételesen nem zenekari műveket, hanem operarészleteket játszik a Szegedi Szimfonikus Zenekar. A walkür című Wagner-zenedráma teljes I. felvonását, a walkürök lovaglását, Wotan búcsúját és Tűzvarázst hallhatja a közönség.

Tavaly ősszel a spanyolországi Bilbaóban egy nagyszabású nemzetközi produkcióban a német *Wolf-Dieter Hauschild* dirigálásával, és Bayreuthban is fellépő énekesekkel játszotta a Szegedi Szimfonikus Zenekar A walkürt. A sikerről hallva többen felvetették, miért nem adja elő az együttes itthon is a Szegedi Nemzeti Színház műsorán nem szereplő Wagner-operát. Ha a meglehetősen hosszú teljes darabot nem is, legnépszerűbb részleteit *Gyüdi Sándor* igazgató-karnagy dirigálásával ma este hallhatja a közönség.

Sieglinde szölamát az SZTE Konzervatóriumának tanszakvezetője, a szegedi születésű Liszt-díjas szop-

rán, Temesi Mária énekl, aki 1995 óta rendszeresen alakítja a szerepet a Magyar Állami Operaházban *Nagy Viktor* rendezésében. Mint az énekesnő lapunknak elmondta, az évek során megszerette ezt a számára mindig sikerért hozó szerepet, amiért nemrégiben megkapta a Székely Mihály-emlékplakettet is. Temesi Mária egyébként nemrégiben mutatkozott be az Operaházban Tosca-ként, most pedig új szerepre készül: *Galgóczy Judit* rendezésében, *Oberfrank Géza* dirigálásával Santuzza lesz április 7-én a Párasztbecsület pesti felújításán. Mindezek mellett a közelmúltban habilitált a zeneakadémián, német nyelvű vizsgatanítása közben zongorista múltjának is hasznát vette, hiszen maga kísérte a növendékét.

A walkür további szólamait az Operaház tenoristája, *Hormai József*, valamint a szegedi társulat két magánénekes, *Altörj Tamás* és *Gábor Géza* énekl.

H. Zs.

Sieglinde szölamát Temesi Mária énekl. (DM-fotó)

Mandarinok fesztiválja

Juronicsek a zárónapon

A Szegedi Kortárs Balett legendás Mandarinja zárja a Budapesti Tavasz Fesztivál keretén belül megrendezett egyhetes táncfesztivált, amelyen sorozatban mutatták be Bartók művének tíz változatát.

Az idei, immár a második Mandarin-fesztivált március 25-én kezdődött a Thália Színházban. Fellépett a Hal-lei Opera balett-társulata, a Belgrádi és a Varsói Nemzeti Színház együttese és egy torinói társulat. Ösbemutatóként került színre a friss Harangozó-díjas fiatal tehetség, *Horváth Csaba* koreográfus ki-mondottan erre az alkalomra elkészült Mandarinja – az általa vezetett Közép-Európa Táncszínház előadásában. Vetítettek két filmet, a Mé-

száros Márta-rende-zte Mandarin-t, amelyet *Boszik Yvette* koreografált és táncolt, valamint *Eck Imre*re emlékezve a *Szinetár Miklós*-rende-zte tévés változatot. Csütörtökön szerepel Boszik Yvette és társulata, valamint a zágrábi Horvát Nemzeti Színház együttese.

Pénteken – a Kolozsvári Állami Magyar Opera balett-társulatának előadása után – a Szegedi Kortárs Balett legendássá vált, nagysikerű Mandarinja zárja a fesztivált. Az együttes művészeti vezetője, *Juronic Tamás* által komponált táncműben Juronics táncolja a címszerepet, partnere *Kopeczny Katalin*. A szegedi Mandarinjának négy férfi táncosa *Sárközi Attila*, *Tópolánszky Tamás*, *Kocsis László* és *Áczél Gergő*.

E. S.